

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Sociology (Optional) Paper-XV
SOCO15: Rural Sociology

Day and Date: Thursday, 04/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Major occupation of rural community is -----
a) Agriculture b) Trade c) Industry. D) None of these
- 2 ----- Family is more important than individual in society?
a) Urban b) Rural c) Modern d) Industrial
- 3 The number of Alutedar is ----- ? a) 4 b) 12 c) 17 d) 18
- 4 ----- Features of central village? a) Two parts of the terrain b) Two types of roads c) Mansions d) House in the field
- 5 ----- According to ..... caste is a closed class.
a) Madan and Majumdar b) Desai c) Srinivas d) Karl Marx
- 6 Who led the Bardoli movement? a) Morarji Desai b) Vitthalbhai Patel c) Sardar Vallabhbhai Patel d) Sharad Joshi
- 7 The concept of modernization was first introduced by ----- a) Morarji Desai b) A.R. Desai c) Daniel Lerner d) R. K. Merton
- 8 Swabhimani Shetkar Sangathan was founded by ----- a) Raju Shetty b) Sharad Joshi c) Lala Lajpatrai d) Vallabhbhai Patel
- 9 Panchayat system of government was first introduced in the country. a) Rajasthan b) Haryana c) Bihar d) Tamil Nadu
- 10 A rural person needs a daily intake of ----- a) 2100 b) 2400 c) 2800 d) 3000
- 11 Rural sociology is the sociology of rural ..... life. a) Natural b) Environment c) Human d) Society
- 12 Rural sociology is a ..... a) Science b) Branch c) Nirman d) Knowledge
- 13 There are a large number of ..... types of villages in the world. a) Circular b) Linear c) Diffuse d) Concentric
- 14 ..... Migratory villages are found in primitive tribes engaged in economic activities.
a) Animal husbandry b) Agriculture c) Industry d) Food collection
- 15 The rules of sociology are inspired only by intellectual thought and its validity is tested by intellect and no experience is needed. They are called ..... shastra. a) Experience absolute b) Experience relative c) Experience direct d) Experienced

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Emergence of Rural Sociology

- 2 Migrant villages
- 3 Diffusionist approach
- 4 caste

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the development of rural sociology?
- 2 Briefly evaluate the Panchayat State system.
- 3 joint family
- 4 Write the characteristics of rural development

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Rostow's five stage approach.
- 2 Explain the changing nature of rural society

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 ग्रामीण समुदायाच्या प्रमुख व्यवसाय-----आहे.
अ) शेती ब) व्यापार क) उद्योग . ड) यापैकी नाही
- 2 ----- समाजात व्यक्तीपेक्षा कुटुंबाला जास्त महत्त्व असते ?
अ) नागरी ब) ग्रामीण क) आधुनिक ड) औद्योगिक
- 3 अलुतेदाराची संख्या ----- आहे ? अ) 4 ब) 12 क) 17 ड) 18
- 4 ----- मध्यवर्ती गावाची वैशिष्ट्ये? अ) भूप्रदेशाचे दोन भाग ब) दोन प्रकारचे रस्ते c) हवेली ड) शेतातील घर
- 5 ----- च्या .....मते जात हा बंद वर्ग आहे .
अ) मदन व मजुमदार ब) देसाई क) श्रीनिवास ड) कार्ल मार्क्स
- 6 बार्डोली आंदोलनाचे नेतृत्व कोणी केले. अ) मोरारजी देसाई ब) विठ्ठलभाई पटेल क) सरदार वल्लभभाई पटेल
ड) शरद जोशी
- 7 आधुनिकीकरणाची संकल्पना -----यांनी सर्वप्रथम मांडली. अ) मोरारजी देसाई ब) ए.आर. देसाई क)
डॅनियल लर्नर ड) आर. के. मर्टन
- 8 स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेची स्थापना -----यांनी केली. अ) राजू शेटी ब) शरद जोशी क) लाला
लजपतराय ड) वल्लभभाई पटेल
- 9 देशात सर्वप्रथम पंचायत राज्यपद्धती -----येथे सुरू झाली. अ) राजस्थान ब) हरियाणा क) बिहार
ड) तामिळनाडू
- 10 ग्रामीण व्यक्तीस दररोज -----उष्मांक असलेले अन्नघटक मिळणे आवश्यक असते. अ) २१०० ब)
२४०० क) २८०० ड) ३०००
- 11 ग्रामीण समाजशास्त्र हे ग्रामीण ..... जीवनाचे समाजशास्त्र आहे. अ) नैसर्गिक ब) पर्यावरण क) मानवी
ड) समाज
- 12 ग्रामीण समाजशास्त्र ही एक .....आहे. अ) विज्ञान ब) शाखा क) निर्माण ड) ज्ञान

13 जगात .....प्रकारची खेडी मोठ्या प्रमाणावर आहेत.

अ)वर्तुळाकार ब)रेषात्मक क) विखुरलेली ड) केंद्रित

14 .....आर्थिक क्रिया करणा-या आदिम जमातीत स्थलांतरीत खेडी आढळतात.

अ)पशुपालन ब)शेती क)उधोग ड)अन्नसंकलन

15 समाजशास्त्रातील नियम केवळ बौद्धिक चिंतनाने स्फुरलेले असतात व त्याचे प्रामाण्य ही बुद्धीच्याद्वारे तपासले जाते त्यासाठी अनुभवाची गरज नसते. त्यांना.....शास्त्र असे म्हणतात. अ)अनुभव निरपेक्ष ब)अनुभव सापेक्ष क)अनुभव प्रत्यक्ष ड)अनुभवाधिष्ठीत

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 ग्रामीण समाजशास्त्राचा उदय

2 स्थलांतरित खेडे

3 प्रसारवादी दृष्टिकोन

4 जात

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 ग्रामीण समाजशास्त्राचा विकास स्पष्ट करा ?

2 पंचायत राज्य व्यवस्थेचे थोडक्यात मूल्यमापन करा.

3 संयुक्त कुटुंब

4 ग्रामीण विकासाची वैशिष्ट्ये लिहा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 रोस्टोच्या पाच अवस्थांचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

2 ग्रामीण समाजाचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Sociology (Optional) Paper-XV
SOCO15: Rural Sociology

Day and Date: Thursday, 04/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 ग्रामीण समुदायाच्या प्रमुख व्यवसाय-----आहे.
अ) शेती ब) व्यापार क) उद्योग . ड) यापैकी नाही

Option 1

2 ----- समाजात व्यक्तीपेक्षा कुटुंबाला जास्त महत्त्व असते ?
अ) नागरी ब) ग्रामीण क) आधुनिक ड) औद्योगिक

Option 2

3 अलुतेदाराची संख्या ----- आहे ? अ) 4 ब) 12 क) 17 ड) 18

Option 4

4 ----- मध्यवर्ती गावाची वैशिष्ट्ये? अ) भूप्रदेशाचे दोन भाग ब) दोन प्रकारचे रस्ते c) हवेली ड) शेतातील घर

Option 2

5 ----- च्या .....मते जात हा बंद वर्ग आहे .

अ) मदन व मजुमदार ब) देसाई क) श्रीनिवास ड) कार्ल मार्क्स

Option 1

6 बाडोली आंदोलनाचे नेतृत्व कोणी केले. अ) मोरारजी देसाई ब) विठ्ठलभाई पटेल क) सरदार वल्लभभाई पटेल ड) शरद जोशी

Option 1

7 आधुनिकीकरणाची संकल्पना -----यांनी सर्वप्रथम मांडली. अ)मोरारजी देसाई ब)ए.आर. देसाई क) डॅनियल लर्नर ड) आर. के. मर्टन

Option 2

8 स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेची स्थापना -----यांनी केली. अ)राजू शेटी ब) शरद जोशी क) लाला लजपतराय ड) वल्लभभाई पटेल

Option 1

9 देशात सर्वप्रथम पंचायत राज्यपद्धती -----येथे सुरू झाली. अ) राजस्थान ब) हरियाणा क) बिहार ड) तामिळनाडू

Option 4

10 ग्रामीण व्यक्तीस दररोज -----उष्मांक असलेले अन्नघटक मिळे आवश्यक असते. अ) २१०० ब) २४०० क) २८०० ड) ३०००

Option 2

11 ग्रामीण समाजशास्त्र हे ग्रामीण ..... जीवनाचे समाजशास्त्र आहे. अ) नैसर्गिक ब) पर्यावरण क)मानवी ड) समाज

Option 4

12 ग्रामीण समाजशास्त्र ही एक .....आहे. अ) विज्ञान ब)शाखा क) निर्माण ड)ज्ञान

Option 2

13 जगात .....प्रकारची खेडी मोठ्या प्रमाणावर आहेत.
अ)वर्तुळाकार ब)रेषात्मक क) विखुरलेली ड) केंद्रित

Option 3

14 .....आर्थिक क्रिया करणा-या आदिम जमातीत स्थलांतरीत खेडी आढळतात.
अ)पशुपालन ब)शेती क)उद्योग ड)अन्नसंकलन

Option 4

15 समाजशास्त्रातील नियम केवळ बौद्धिक चिंतनाने स्फुरलेले असतात व त्याचे प्रामाण्य ही बुद्धीच्याद्वारे तपासले जाते त्यासाठी अनुभवाची गरज नसते. त्यांना.....शास्त्र असे म्हणतात. अ)अनुभव निरपेक्ष ब)अनुभव सापेक्ष क)अनुभव प्रत्यक्ष ड)अनुभवाधिष्ठीत

Option 1

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 ग्रामीण समाजशास्त्राचा उदय

Ans:

2 स्थलांतरित खेडे

Ans:

3 प्रसारवादी दृष्टिकोन

Ans:

4 जात

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 ग्रामीण समाजशास्त्राचा विकास स्पष्ट करा ?

Ans:

2 पंचायत राज्य व्यवस्थेचे थोडक्यात मूल्यमापन करा.

Ans:

3 संयुक्त कुटुंब

Ans:

4 ग्रामीण विकासाची वैशिष्ट्ये लिहा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 रोस्टोच्या पाच अवस्थांचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

Ans:

2 ग्रामीण समाजाचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा

Ans:

*****